ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ

НА

ИНСТИТУТА ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО ПРИ БАН

ЗА ПЕРИОДА 2022 – 2026 г.

от проф. д-р Ирена Илиева

Относно: участие в процедура за избор на директор на ИДП

Въведение

Институтът за държавата и правото е създаден през 1947 г. и е единственото научно звено в системата на Българската академия на науките, което извършва фундаментални и приложни изследвания в областта на правото. Наред с това Институтът осъществява активна научно-експертна и консултантска дейност в помощ на органите от законодателната, изпълнителната и съдебната власт. ИДП е част от научното направление „Човек и общество на БАН“.

Той работи интензивно за подготовка на висококвалифицирани научни кадри и докторанти в областта на правната наука и за обучението на студенти по право в различни висши училища.

През 2022 г. Институтът ще чества 75-годишнината от основаването си. Предвиждаме събитие за отбелязване на дългогодишната традиция на ИДП в научните изследвания на законодателството, правоприлагането и на проблемите, свързани с хармонизирането на българското законодателство с правото на Европейския съюз.

ИДП е уникален в рамките на Академията и дейността му не се припокрива с тази на други структури в БАН. Той има водеща роля и значение в академичните правни изследвания в България.

При изготвянето на тази програма са взети предвид:

- Мисията на БАН в съответствие със Закона и Устава на БАН;
- Стратегията за развитие на БАН 2018 – 2030 г.[1]
- Стратегията за управление на риска 2020 – 2022 г. [2]
- Актуализираната Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030[3];
- Рамковата програма на ЕС за научни изследвания Хоризонт Европа 2021 – 2027 г.[4].
- Стратегията за научно развитие на Института за държавата и правото при БАН за периода 2018 – 2030 г., приета на заседание на Научния съвет на ИДП на 25.07.2018 г. с Протокол № 7, т. 2).

Представям основните насоки на моята програма като кандидат за директор.

I. Главната цел за периода 2022 – 2026 г.

Основното предизвикателство пред Института за държавата и правото е оценяването на качеството на научните изследвания във фундаментални и приложни приоритетни направления на правото въз основа на индексираните научни трудове. Добре е известно, че научната продукция на ИДП е насочена към националната аудитория и се публикува в огромната си част в неиндексирани списания.

Друго предизвикателство е поддържането на високо качество на научните изследвания при константни ниски нива на бюджетната субсидия, както и при прогнозирано сравнително дълго време функциониране при 1/12 част от бюджетната субсидия за предходната година.

---

[1]file:///C:/Users/Irena/Downloads/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%8F-%D0%B7%D0%B0-%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%91%D0%90%D0%9D.pdf

[2]file:///C:/Users/Irena/Downloads/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%8F-%D0%B7%D0%B0-%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D1%80%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0-2020-2022-%D0%B3.pdf

[3] Актуализирана Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030, http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1231, Приета с Решение на Народното събрание от 2017 г.

[4]https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/horizon

Пандемията от КОВИД-19 поставя на изпитание научната дейност на института, най-вече провеждането на традиционния семинар и на различни конференции и други присъствени събития. Тя продължава да бъде организирана дистанционно, приспособявайки се към новите реалности успяхме да реализираме планираните за 2021 г. събития. При продължаване на ситуацията считам, че следва да се промени нормативната база за вземане на решения присъствено и да се премине към изцяло дистанционно функциониране на ръководните органи.

Главната цел:

Институтът трябва да продължи да бъде водеща научна организация, която да определя цялостните насоки на изследванията в правото, да чертае приоритетите и тенденциите в България в съответствие с европейските и световни стандарти. Тази главна цел може да се постигне чрез усилия за укрепване на научния потенциал при осигуряване на неговото финансиране.

Наред с научните изследвания Институтът следва да продължи да бъде водещ център за подготовка на докторанти и лидер в обучение в пост-докторантура в областта на правните науки България.

Следваща задача е насърчаването на млади юристи да се развиват като изследователи на правото, подкрепата и бързото кариерно развитие на младите учени.

II. Главната мисия

Институтът е научен център с утвърден престиж. Изследванията, осъществявани в него, имат особено значение за развитието на правната наука в България.

Основните прироритети на ИДП през периода 2022 – 2026 г. по мое виждане трябва да са следните:

- Научно-изследователска дейност с повишено качество и видимост в световните системи за реферииране и индексиране;
- Проектна дейност в материята от компетентността на учените от ИДП и в сътрудничество с висши училища и други институции;
- Затвърждаване на позициите и засилване на експертната дейност, основана на междуинституционални съглашения и чрез възлагане;
- Затвърждаване на водещото място на института в обучение в докторантура по правни науки в БАН и страната;

- Популяризиране на дейността на ИДП сред широката общественост и подобряване на видимостта на резултатите от изследванията в полза на държавата и обществото.

Към 2022 г. научноизследователската дейност на ИПН е насочена в четири основни приоритета:

1) подпомагане на законотворческата функция на държавата, на правоприлагането, дейността на правораздавателните и административните органи;

2) изследвания в областта на хармонизирането на българското законодателство с правото на ЕС, в международното публично, частно право и международните отношения;

3) изследвания, посветени на фундаментални и практически проблеми на правната система.

4) работа за повишаване на правното съзнание и правна култура на българските граждани.

Колективните научни проекти са посветени на актуални и важни за българската правна наука проблеми и практика, както и за правото на Европейския съюз и международното право. Научните направления на колективните и индивидуалните проекти бяха подложени на задълбочена дискусия в Научния съвет на ИДП и актуализирани. Към м. януари 2022 г. те са следните:

- Правни проблеми на изкуствения интелект;
- Синергия в Евро-азиатските проекти за свързаност;
- Поръчителството и други форми на лични обезпечения;
- Разглеждане на търговски спорове в съдебния и арбитражния процес в Република България;
- Държавната власт;
- Тенденции в развитието на българското наказателно законодателство;
- Основни принципи на частното право и ефективността от прилагането им;
- Актуални проблеми на международното частно право в ЕС;
- Справедливостта - теория и емпирика.

Тематиката на колективните проекти засяга особено актуални проблеми като тези на правната регламентация на изкуствения интелект, която е в процес на изработване в ЕС, въпроси на държавната власт и конституционна уредба на Република България, българското наказателно законодателство, гражданското право, включително търговските спорове в съдебния и арбитражен процес, проблеми на международното публично и частно право. От особено значение е

възраждането и на изследвания в ИДП на фундаментални теоретични проблеми на правото (в рамките на проекта „Справедливостта - теория и емпирика“).

Основен акцент на програмата ми за управление през периода 2022 – 2026 г. е подобряване на институционалната екосистема за развитие на научноизследователската дейност чрез усъвършенстване на вътрешноинституционалната нормативна уредба, по-нататъшна електронизация в областта на научноизследователската дейност, въвеждане на система за превенция и контрол на академичното плагиатство, развитие на модерна научна инфраструктура, разширяване на сътрудничеството с други институти на БАН, както и с висши училища в страната за интердисциплинарни изследвания и широко възприемане на принципите на отворената наука.

На второ място поставям проектната дейност. В предходната си програма бях направила анализ на възможностите за кандидатстване по проекти и капацитета на ИДП.

В настоящия момент ситуацията е променена. Успешно приключи участието на ИДП в проекта „Мерки за преодоляване на демографската криза в Република България“, финансиран от Министерския съвет, в периода 2017-2018 г. В края на 2020 г. с решение на Управителния съвет на БАН поредицата от монографии по проекта „Мерки за преодоляване на демографската криза в Република България“ получи наградата в категория „Грамоти за значими монографии от национално значение“ при раздаването на наградите по случай Деня на народните будители.

Успешно приключи проектът „Мисли първо за малките!“ в партньорство с Института за политики за малки и средни предприятия и Центъра за оценка на въздействие на законодателството, финансиран с административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG05SFOP001-2.009-0153-C01/04.01.2019 г., по Оперативна програма „Добро управление”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Стойността на проекта е 89 964 лв, от които 85% от Европейския социален фонд и 15% национално съфинансиране. Продължителността на проекта бе 12 месеца (2019 – 2020 г.)

Направен е анализ на програмите и е създаден капацитет в изследователския състав за изпълнение на големи проекти.

През изминалите две години ИДП активно участваше в обществени поръчки (tenders), обявени от различни европейски институции (Европейския парламент, Европейската комисия, Комитета на регионите и др.). Беше натрупан богат и ценен опит дори от неуспешните кандидатствания. Главният извод е, че Институтът изпълнява високите критерии на европейските институции и е абсолютно допустим участник в търговете. В резултат от тази дейност ИДП беше

класиран на трето място и беше подписан договор с Комитета на регионите за поръчка на стойност 600 000 евро[5]. Беше спечелен в консорциум и проект за „Сравнителноправен анализ на законите и режимите за асоциациите с нестопанска цел в ЕС“, процедура, лансирана от Европейската комисия[6].

Тези успешни кандидатствания ми дават основание да поставя като дългосрочна цел участието на ИДП в първия стълб на „Хоризонт Европа“ „Високи постижения в науката“. Силният екологичен акцент на тази програма и сега присъства в изследователската дейност на ИДП, главно чрез одобрения с Решение № 44 от 21.12.2021 г. на Ръководството на БАН проект между ИДП и Китайската академия за обществени науки (КАОН) „България и Китай в евроазиатските проекти за свързаност“.

На трето място остава направлението на експертната дейност на учените от Института: изготвянето на концепции, програми, становища и консултации за усъвършенстване на българското законодателство.

През периода 2018 – 2022 г. учените от ИДП са изготвили общо 165 становища, експертизи и консултации в помощ на институции и органи на управление.

През 2018 г. – Учените са дали 55 научно обосновани компетентни становища за Народното събрание, висшите училища, държавната администрация и др. органи. Това е което е увеличение с 11.22% в сравнение с 2017 г. През 2019 г. - 21 експертизи в помощ на институции и органи за управление. През 2020 г. 15 учени и докторанти от института са дали общо 60 експертизи в помощ на институции и органи за управление, като от тях 55 са неплатени и 5 са платени експертизи. През 2020 г. има ръст от 35%. През 2021 г. 8 учени и докторанти от института са дали общо 29 становища, експертизи и консултации в помощ на институции и органи за управление, като от тях 7 са платени експертизи.

Година	Експертизи, становища и консултации
2018	55
2019	21
2020	60
2021	29

[5] Procurement procedure CDR/TL1/66/2020 Multiple framework contract for studies in the field of Constitutional Affairs, Multilevel Governance and Devolution

[6] Service contract SI2.860537, Tender specification Nr 920/PP/GRO/IMA/21/21211/12902 Comparative legal analysis of associations' laws and regimes in the EU

С влизането в сила на 04.11.2016 г. на измененията в Закона за нормативните актове[7], с които беше въведена задължителната оценка на въздействието на законодателството (чл. 19 и сл.) пред ИДП се разкри уникалния шанс да засили експертната си дейност, насочена към подобряване на качеството на законодателството в България.

Приетият през 2020 г. законодателен инструмент, уреждащ процеса на задължително взимане на становища и експертни мнения от научните звена при дейността на законодателните и изпълнителните органи, какъвто бе предвиден в Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030, все още не се прилага достатъчно интензивно. Това се дължи до голяма степен на поемането на управлението от служебен кабинет и неколкократната смяна на законодателната власт. Самият нормативен акт за приемането на този законодателен инструмент (Постановление № 3 на МС от 10.01.2020 г. за създаване и функциониране на Механизъм за възлагането и изпълнението на научни консултации от Българската академия на науките (Обн., ДВ, бр. 5 от 17.01.2020 г.) беше ревизиран в началото на настоящата година. Функционирането на редовно правителство и на парламент ще позволят да се разгърне дейността на ИДП по предоставяне на научни консултации по национално възложени дейности от органите на изпълнителната власт относно специфичен политически въпрос или сектор, където е необходимо, целесъобразно или се налага допълваща научна експертиза или научна оценка. През 2021 г. въз основа на писмена заявка е изготвено становище до Министерството на енергетиката. Въз основа на писмена заявка е изготвен също така доклад до Института по публична администрация към Министерския съвет на Република България. Предоставена е и консултация към Секретариата на Съвета по сигурността към Министерския съвет на Република България. Представени са три становища по конституционни дела пред Конституционния съд на Република България и три становища по тълкувателни дела на Върховния касационен съд.

През периода на изтичащия ми мандат се установи трайно е системно сътрудничество с Дирекция „Модернизация на администрацията“ на Министерски съвет.

През 2019 г. ИДП сключи Споразумение за сътрудничество с „Институт по маркетинг“ ЕООД към Министерството на икономиката на Р България за активна работа по платформата „17+1“ за сътрудничество между Китай и държавите от Централна и Източна Европа (ЦИЕ).

[7] Обн. ДВ, бр. 34 от 3.05.2016 г.

ИДП участва в обсъжданията на релевантни за изследванията ни нормативни актове на Портала за обществени консултации на Министерски съвет www.strategy.bg,

През 2020 г. в ИДП с решение на Научния съвет от 25.11.2020 г. беше създаден Център за по-добро регулиране. В рамките на дейността на този център през 2021 г. бяха изготвени Становище на ИДП до министъра на правосъдието относно Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита от домашното насилие – 27.1.2021 г. и Становище до министър-председателя на Р България и министъра на икономиката относно „Проект за национална стратегия за малките и средни предприятие 2021 – 2027 г.“

Продължава да работи и Центърът за съвременни китайски изследвания.

Създадени са две работни групи за изпълнение на конкретно възложени задачи във връзка с промяна на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИДП.

Важна част от мисията на Института представлява подготовката на висококвалифицирани научни кадри и докторанти в областта на правната наука и за обучението на студенти по право в различни висши училища. Продължаването на добрите традиции и практики на обучението в докторантура е важна част от предназначението на ИДП.

Дейностите в изпълнение на четвъртия приоритет се изразиха в участие на учените в кръгли маси съвместно с професионални сдружения като СЮБ, асоциации и неправителствени организации, научнопопулярни публикации и медийни изяви. През 2021 г. дейностите в изпълнение на приоритета относно повишаване на правната култура на гражданите се изразиха в участие на учените в множеството научно-популярни публикации – 37. Медийните и обществените изяви на учените от ИДП са 18 на брой.

III. Към момента, м. януари 2022 г., от направения SWOT анализ състоянието е следното:

Научна дейност

Силни страни	**Слаби страни**
Единствена научна институция в България, която извършва изследвания в областта на правната наука.	Висок дял на публикациите в неиндексирани издания.
Висококвалифицирани изследователи/преподаватели със значителен научен и експертен потенциал. Наличие на висококачествени научни	Слаба международна видимост на научната продукция. Липса на достатъчен финансов ресурс за заплащане на такси за публикуване в

резултати (публикации) и интердисциплинарност на научните изследвания	престижни реферирани издания и такси за участие в престижни международни форуми.
Добра научна школа в областта на правните науки	Липса на достатъчен капацитет за покриване на някои традиционни материи (обща теория на правото и Конституционно право по които към момента няма хабилитирани лица, а само главни асистенти) и някои нови тематики в правната наука.
Увеличена публикационна активност	Нарушен баланс между фундаментални и приложни изследвания с превес на научно-приложните.
Увеличена цитируемост	Липса на система за превенция и контрол на академичното плагиатство
Изградена система за насърчаване на публикационната активност на основа на приета от Научния съвет методика за разпределение на К2.	Непредсказуемост за броя на публикации в реферирани издания Липса на научно издание на ИДП, реферирано в Scopus и/или WoS
Създадена мрежа от национални и международни партньори. Успешно кандидатстване по обществени поръчки, обявени от институции на ЕС. Партньорство с водещи научни групи/центрове в света (КАОН). Партньорство с висшите училища. Инициативни учени, готови за създаване на нови научни партньорства.	Невъзможност за използване на пълния капацитет на сътрудничеството като равнопоставени партньори поради недостатъчно финансиране.
Развитие на партньорства с държави извън ЕС – като Китай, Руската федерация и др.	Недостатъчно финансиране, за да се изградят равнопоставени партньорства.
Доказан капацитет за участие и печелене на тендъри, обявени от ЕС (например спечелен тендър от Комитета на регионите на ЕС)	Лоша репутация на кандидатстващите в тендъри участници от България.

За периода 2018 г. – 2022 г. публикационната активност на учените от ИДП нараства устойчиво.

За 2018 публикациите са 159. В сравнение с 2017 г. (138 публикации) те с 21 са повече. Това е ръст с 11.52%. През 2021 г. обемът на научната продукция на учените от Института възлиза на 197 публикации (с 9 повече от предходната година или ръст с 4,26 %).

Увеличението на публикационната активност за четири години е 8 %.

Увеличава се цитируемостта на учените от ИДП. През 2021 г. са забелязани 483 цитиращи източника (при 229 през 2020 г. и 211 през 2019 г.) на 256 цитирани публикации (при 133 през 2020 г. и 153 през 2019 г.) на 21 учени. В сравнение с предходния период с 254 повече са цитиращите източници, което представлява ръст от 110, 92 %. Това означава повишена видимост на научната продукция на учените от ИДП.

Направеният преглед очертава значителния напредък на Института за държавата и правото по отношение на организацията, изпълнението, наблюдението и оценката на научноизследователската дейност на академичния състав. Анализираните силни и слаби страни са представени като основни елементи на SWOT анализа Анализът разкрива, че съществуват много повече възможности отколкото ограничения за подобряване на средата и процесите, които, ако бъдат подходящо използвани, ще допринесат за неутрализиране на съществуващите слабости и за засилване на конкурентните предимства на Института за държавата и правото.

Кадрови потенциал

Силни страни	**Слаби страни**
Добър научен състав, някои от учените имат международно признание.	Ниски заплати и малка разлика в заплащането на длъжностите. Недостатъчно добро възрастово разпределение на научния състав.
Попълнен научен състав с млади учени в областта на Наказателното право, Трудово право и обществено осигуряване, Международно частно право.	Необходимост от попълване с млади учени по Международно публично право и международни отношения, Административно право и процес, Конституционно право, Правна социология.
Кариерно израстване: за периода 2018 – 2022 г. са заети 14 академични длъжности. Кариерно са израснали 11 учени от ИДП, от които главни асистенти - 5, доценти - 2, професори – 4. Външни кандидати,	Необходимост от назначаване на млади учени на длъжност „асистент“; Необходимост от хабилитирани лица по традиционни научни специалности като

успешно издържали конкурси: за асистент - един, за „главен асистент“ - 2. През 2021 г. се проведоха и успешно завършиха 5 процедури за заемане на академични длъжности, описани по-долу в текста. Поддържане на високи критерии за научно израстване.	Конституционно право и Обща теория на правото.
Увеличен е състава на учените на пълно работно време в ИДП в сравнение с 2018 г. През 2018 г. съотношението между работещи на основен договор към съвместители е 80% към 20 %. Към м. януари 2022 г. съотношението е 85 % към 15 %.	Брой съвместители по чл. 111 КТ – 5
Акредитирана институция за подготовка на докторанти. Акредитирани 9 (девет) докторски програми (Международно частно право; Правна социология. Правна информатика; Наказателен процес; Административно право и процес, Гражданско и семейно право; Международно право и международни отношения; Стопанско/търговско/ право, Трудово право и обществено осигуряване и Граждански процес. Съществен за страната и БАН брой на успешно защитили докторанти. Тенденция към увеличаване на докторантите.	Загубена акредитация по Конституционно право на Република България поради липса на хабилитиран учен и липса на кандидати в два поредни обявени конкурси за заемане на академичната длъжност „доцент“ по Конституционно право.
	Малък научноизследователски състав, който не съответства на предизвикателствата пред института в научната и образователна сфера. Необходимост от увеличаване на състава с поисканите допълнителни 8 (осем) щатни бройки със съответно финансово обезпечаване.

Финанси

Силни страни	Слаби страни
Държавно субсидиране	Недостатъчна бюджетна субсидия.
Наличие на капацитет за привличане средства чрез платени експертни анализи.	Нисък процент на собствените приходи при сравнение със сродни организации от ЕС.
Наличие на капацитет за привличане на средства чрез проектно финансиране.	Ниска абсолютна стойност на приходите от проекти. Относително малък брой спечелени проекти.
Приета от Научния съвет методика за стимулиране на публикационната активност чрез разпределяне на средства по К2.	Непредсказуемост на публикациите в реферирани и индексирани издания и от там размера на К2.
	Много малка бюджетна субсидия по К3, което налага отделяне на средства от К2 за заплащането на сметките за електроенергия, топлофикация, вода и др. видове поддръжка на сградата.

Силни страни:

- **Акредитирани 9 (девет) докторски програми (Международно частно право; Правна социология. Правна информатика; Наказателен процес; Административно право и процес, Гражданско и семейно право; Международно право и международни отношения; Стопанско/търговско/ право Трудово право и обществено осигуряване и Граждански процес;**
- **Възстановени и подобрени връзки с националните съдебни и законодателни органи;**
- **Попълнен е научния състав с млади учени в областта на Трудовото и осигурителното право, Наказателното право, Международното частно право;**
- **Силна експертна дейност в подпомагане на националните институции;**
- **Утвърждаването на ИДП като водеща институция на национално ниво за обучение в докторантура по право.**

- **Добър джендър баланс между учените жени и мъже;** Към настоящия момент общата численост на академичния състав на ИДП е 32 души (27 на основна работа), от които 14 жени и 18 мъже, като тенденцията е към постигане на баланс между половете.

- **Подобрено възрастовото съотношение между младите и утвърдените изследователи:** един учен е в групата 26-30 години, 3 учени в групата 31-35 години, 4 учени в групата 36-40 години, 6 учени в групата 41-45 години и останалите над 46-годишна възраст.

- **Подобрен е съставът на учените на пълно работно време в ИДП в сравнение с 2018 г. Намален е броя на съвместителите по чл. 111 от КТ на 5 души, съотношението между работещи на основен договор към съвместителите е 85% към 15 %;**

- **Успешно проведени конкурси за заемане на дръжност „главен асистент“ по Международно частно право – двама учени, Наказателен процес, Теория на държавата и правото, Граждански процес, Наказателно право и Трудово право и обществено осигуряване.**

- **Успешно проведени конкурси за хабилитации по Граждански процес и Трудово и осигурително право.**

През 2021 г. успешно приключиха общо 5 процедури:

- ✓ процедура за заемане на академична длъжност „Професор” по „Административно право и административен процес”;
- ✓ процедура за заемане на академична длъжност „Професор” по „Правна социология”;
- ✓ процедура за заемане на академична длъжност „Професор” по „Международно право и международни отношения”;
- ✓ процедура за заемане на академична длъжност „Доцент” по „Международно право и международни отношения”;
- ✓ процедура за заемане на академична длъжност „Главен асистент” по „Трудово право и обществено осигуряване”.

В процедурата за заемане на академична длъжност „доцент” по Конституционно право на Република България не бяха подадени документи за участие.

Слабости в процес на преодоляване

- **Да се активизира международното сътрудничество.**

- **Да се обявят конкурс за „доцент“ като мярка за преодоляване на очертаващата се в краткосрочен план липса на хабилитирани учени по Конституционно право;**

Слабости

- **Недостатъчен капацитет от хабилитирани учени за осъществяване на мисията на ИДП, необходимост от отпускане на поне 8 (осем) щатни бройки с бюджетна субсидия;**
- **Афилииране на учените от ИДП като работещи във висши училища и публикуване на трудове без посочване на принадлежността им към ИДП (неспазване на заповедта на председателя на БАН акад. Ю. Ревалски);**
- **Недостатъчно финансиране от външни източници;**
- **Недоразвито сътрудничество с други институти в Академията;**
- **Непълно портофолио на научните дейности и акредитираните докторски програми.**

IV. Организация на научно-изследователствата дейност

Анализът на състоянието на ИДП към м. януари 2022 г. ми дава основание да заявя в настоящата програма намерението ми да работя за популяризирането на постиженията и продължаване на добрите традиции, за доразвиване на положителните тенденции и преодоляване на слабостите.

Пълноценният научен живот се гради върху множество предпоставки: научен кадрови потенциал, актуалност на научните направления, програма за семинари и конференции, международно сътрудничество и др. Пандемията от КОВИД-19 принуди бързо преструктуриране на научния живот и преминаването му в онлайн форма. След първоначалния шок през 2020 г., ИДП постепенно намери подходящи форми за поддържане на нормален научен живот.

През 2021 г. ИДП организира и проведе няколко важни научни форуми, един от които с международно участие:

- ✓ Международна научна конференция "Основни права и медицинско право" на 26.05.2021 г. Събитието бе проведено в хибриден формат – присъствено и он-лайн чрез платформа zoom, с 50 участника;
- ✓ Юбилейна научна конференция по повод 70 години от приемането на първия Кодекс на труда и 35 години от приемането на действащия Кодекс на труса на 28.04.2021 г. Събитието бе проведено он-лайн чрез платформа zoom, с 25 участника;
- ✓ Юбилейна научна конференция в чест на 110 г. от рождението на академик Любен Василев "Актуални проблеми на частното право" на 16-17 септември 2021 г. Събитието се проведе он-лайн чрез платформа zoom, с 30 участника;

- ✓ 11-тата национална конференция на докторантите и постдокторантите и младите учени в областта на правните науки на 2 – 4 юли 2021 г. Събитието бе проведено в хибриден формат – присъствено и он-лайн чрез платформата zoom и то събра рекорден брой участници – 59. В конференцията участваха и млади учени и постдокторанти, като така се продължи установената през 2020 г. практика за разширяване на обхвата на участниците.

Натрупан е достатъчно опит в провеждане на онлайн събития, който ще се използва в бъдеще.

V. Кадрово състояние към м. януари 2022 г.

ИДП е средно голямо научно звено с 37 души персонал, от които 32 изследователи. От 32 изследователи, на основен трудов договор са 27, а 5 са съвместители по чл. 111 КТ. Съотношението между учените на основен трудов договор и съвместителите е 85 % към 15 %. В момента свободните щатни бройки са 2 (една - за професор – щатът на директора на ИДП, една – за доцент, за която има подадени документи за заемане на длъжността без конкурс).

Съотношението жени-мъже през 2018 г. сред учените на основен трудов договор е било балансирано - почти 50 % на 50 %. Понастоящем джендър балансът е в полза на мъжете: 18 мъже и 14 жени. Считам, че това е положителен знак за престижа да се работи в ИДП от страна на мъже.

Подобрена е структурата и съотношението между „професори“, „доценти“, „главни асистенти“ на пълно работно време. Към момента на изготвяне на настоящата програма за управление в ИДП има 9 професори, от които 7 на пълно работно време/основен договор. За сравнение през 2018 г. е имало 6 професори, от които 3 на пълно работно време. Понастоящем в института има 10 доценти, от които 8 са на пълно работно време и 12 главни асистенти, от които само един е съвместител по чл. 111 КТ. За сравнение през 2018 г. в Института е имало 7 главни асистенти, от които един съвместител. Считам за приоритет в развитието на кадровата политика попълването на състава с млади асистенти. Към настоящия момент в института работи само един асистент

Административният и технически персонал заема 6 щатни бройки.

ИПН е структуриран в четири секции:

- Секция по публичноправни науки
- Секция по гражданскоправни науки
- Секция по наказателноправни науки
- Секция по международноправни науки

Считам, че и четирите секции са със сравнително балансиран научен състав. Към изготвянето на настоящата програма за управление секциите по Гражданскоправни науки и Международноправни науки имат еднакъв състав – по 9 учени, но трябва да се планира попълването им след напускането на учени, за които изтича непрекратяване на трудовите им договори на основание § 4, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Устава на БАН. През изтичащия ми управленски мандат беше укрепена кадрово секцията по Наказателноправни науки, но е важно тези усилия да продължат, както и да се засили кадрово секцията по Публичноправни науки.

Бих желала да подчертая, че ако бъда избрана за директор ще работя за своевременно откриване на проблемите и попълване на състава на всички секции с млади изследователи за да се запази приемствеността между поколенията в ИДП.

В тази насока бих желала да подчертая участието на ас. Петър Топуров, в качеството му на отчислен редовен докторант, който спечели през 2020 г. проект по Национална програма „Млади учени и постдокторанти“, модул „МЛАДИ УЧЕНИ“ за периода от м. април 2020 г. до м. март 2021 г. Проектът беше изпълнен успешно. Вече в качеството му на млад учен и постдокторант ас. Петър Топуров спечели през 2021 г. проект по Национална програма „Млади учени и постдокторанти”, модул „Млади учени” за период от април 2021 г. до м. март 2022 г., чието изпълнение продължава и понастоящем. Намирам това за една добра практика, която трябва да се насърчава и в бъдеще.

Считам че заявената цел да създам условия за бързо израстване и хабилитация на учените, които имат съответната научна продукция, както и увеличаване на броя на професорите, при същите условия, е постигната. Това ще продължи да бъде една от приоритетните насоки на работа през периода 2022 – 2026 г. Основният приоритет ще бъде привличането на млади учени. Същевременно следва да се съхрани традицията за създаване на максимално благоприятни условия за работа на утвърдените учени в института.

Задачи в кадровата политика:

- **Увеличаване на щата на ИДП с 8 щатни бройки с ФРЗ, поискано с писмо от 23.11.2020 г. до Председателя на БАН акад. Ю. Ревалски и Управителния съвет на БАН;**
- **попълване на научния състав с хабилитирани учени по Конституционно право;**
- **да се насърчи хабилитация на учени по Наказателно право.**

VI. Обучение в докторантура

Обучението на докторанти е важна част от подготовката на висококвалифицирани юристи. Средногодишният брой на обучаваните в Института докторанти непрекъснато расте. Към момента на представяне на предходната ми управленска програма този брой е бил около 30 докторанти годишно. През периода 2018 – 2022 г. интересът към докторантурата по право в ИДП нараства.

Към м. януари 2022 г. в ИДП се обучават 46 докторанти, от които 13 редовни, 25 задочни и 8 в самостоятелна форма на подготовка.

Институтът за държавата и правото има акредитация по 9 научни специалности: Административно право и административен процес, Гражданско и семейно право, Стопанско/Търговско/ право, Международно право и международни отношения, Наказателен процес, Международно частно право и Правна социология. Правна информатика. През 2021 г. ИДП получи акредитация по две нови докторски програми: Трудово право и обществено осигуряване и Граждански процес. За съжаление поради липса на хабилитиран учен по Конституционно право загубихме акредитацията по Конституционно право на Република България.

Към настоящия момент няма друга научна институция, което да е акредитирана по толкова широк спектър от специалности. Докторантските програми в ИДП са осъвременени и отговарят на европейските и световни критерии за докторантура, което се доказва и от оценките, дадени от НАОА по акредитационните процедури.

Успешно се използват инструментите за насърчаване и подпомагане на младите учени и докторанти. Така например докторантите Андон Ташуков, Бюлент Мехмед и Петър Топуров участваха с проекти по Програма за подпомагане на младите учени и докторанти – 2017, работата по проектите продължава през цялата 2018 г. и до м. февруари 2019 г.

Христо Банов участва в Национална програма на МОН „Млади учени и постдокторанти“, модул „Млади учени“ – 2019 г. През 2019 г. той получи Втора награда за участие в направление „Човек и общество“ на Втория интердисциплинарен докторантски форум, посветен на 150-та годишнина на Българската академия на науките.

Петър Топуров получи награда за най-млади учени „Иван Евстратиев Гешов“, присъждана от Общото събрание на БАН за научни постижения в направление „Човек и общество“ и като докторант през годината – Втора награда в конкурса „Най-добра публикация“, организиран от Академичният съвет към Центъра за обучение при БАН във връзка със 150-та годишнина на БАН.

Следва да се запази и насърчи традиционното вече провеждане на националните докторантски конференции в областта на правната наука.

През 2021 г. се проведе 11-тата национална конференция на докторантите и постдокторантите в областта на правните науки (2 – 4 юли 2021 г.). Събитието бе проведено в хибриден формат – присъствено и он-лайн чрез платформата zoom и то събра рекорден брой участници – 59. В конференцията участваха и млади учени и постдокторанти, като така се продължи установената през 2020 г. практика за разширяване на обхвата на участниците.

През периода 2022 – 2026 г. тази положителна насока трябва да се запази. Следва да се прецизира вътрешната за ИДП нормативната основа на докторантурата (относно атестирането, свободната докторантура и др.), да се увеличат стимулите за научните ръководители и самите докторанти. В тази насока, ако бъда избрана за директор, ще се ангажирам за увеличаване на престижа на ИДП като лидер в обучението в докторантура.

За успешното завършване на докторантури допринасят и сключените договора за обмен на докторанти и учени по програма „Еразъм плюс" с Юридическия факултет на Университета в Залцбург – Австрия, с Юридическия факултет на Университета в Болоня – Италия и на Университета във Варшава - Полша. Обменът на докторанти и на хабилитирани учени по тях е възможност за пълноценно международно общуване и издигане на авторитета на ИДП в чужбина.

Задачи в областта на обучението в докторантура:

- **В средносрочен план след осигуряване на научния потенциал да се пристъпи към процедури за акредитация на докторска програма по Наказателно право.**
- **Да се обяви отново конкурс за „доцент" по Конституционно право на Република България с цел възстановяване на акредитацията на докторската програма по Конституционно право.**
- **В дългосрочен план може да се обсъди възможността за създаване на съвместни докторски програми (докторски програми със съвместно научно ръководство) включително с други институти на БАН, както и на докторски програми на чужд език в дистанционна форма.**

VII. Материално-техническо състояние към м. януари 2022 г.

Бюджетът на ИДП БАН се формира от субсидия и собствени приходи. За периода 2018 – 2022 г. бюджетната субсидия на Института е нарастнала почти двойно (бюджетната субсидия за 2017 г. е била в размер на **447 238 лв.**, тази за 2021 г. в размер на **878 304 лв.)**.

Утвърдената субсидия на ИДП БАН за 2021 г. е в размер на **878 304 лв.** Тя е формирана от три компонента и централизирана сума за стипендии на редовни докторанти и издръжка на редовни и задочни докторанти:

Компонент 1	640 893 лв.;
Компонент 2 общо:	148 212 лв.;
В т.ч.:	
Капацитет	101 697лв.
Публикации, цитати,	
Привлечени средства и дейности	46 515 лв.
Компонент 3	4 382 лв.
Централизирани средства	85 340 лв.
Удържана сума за лицензии	-523 лв.

Очаква се и допълнителна корекция на бюджета за 2021 г. или предоставяне на допълнителен трансфер в общ размер от **27 885 лв.,** от които **17 719 лв.** за изплатени обезщетения по чл. 222 и чл. 224 от КТ, **/-/739 лв**. за корекция на издръжка поради отчисляване на задочен докторант и **10 905 лв.** за проведени процедури за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

До момента утвърдената бюджетна субсидия на ИДП БАН за 2021 г. възлиза на **887 695 лв**., което представлява 91 % от общите постъпили по бюджета на института средства за 2021 г. Останалите 9 % са собствени привлечени средства.

Следва да се подчертае, че увеличението на бюджетната субсидия в основни линии е насочено към увеличаване на заплатите на учените и персонала. В периода 2018 – 2022 г. заплатите в ИДП достигнаха средните за БАН, видно от таблицата по-долу.

Категория персонал	Средни основни заплати в ИДП БАН към 2018	Средни основни заплати в ИДП БАН към 2019	Средни основни заплати в ИДП БАН към 2020	Средни основни заплати в ИДП БАН към 2021	Увеличение спрямо 2018 в сума	Увеличение спрямо 2018 в %
Директор	1350	1460	1675	1845	495	37
Професори	890	950	1123	1247	357	40
Доценти	700	780	915	1147	447	64
Гл. Асистенти	600	650	781	1047	447	75
Асистенти	580	634	757	947	367	63
Пом. директор	700	962	1037	1105	405	58
Гл. счетоводител	550	600	648	693	143	26
Счетоводител	450	500	540	835	385	86
Спец. с висше образование	575	595	690	735	160	28
Помощен персонал	510	560	610	650	140	27

Съществено беше подобрена материално-техническата база за работа на учените и служителите в ИДП. Северното крило на 5 етаж в сградата ни на ул. „Сердика“ № 4 беше изцяло ремонтирано: подменена беше дограмата, извършена беше шпакловка и бяха поставени ламинат и щори. Беше извършен основен ремонт на покрива над помещенията, които се стопанисват от ИДП с финансиране от БАН. За подобряване на топлоизолацията на сградата беше сменена дограмата на прозорците по стълбището, както и бе извършен частичен текущ ремонт на електрическата мрежа и належащ авариен ремонт на водопроводната мрежа. Извършен беше ремонт на козирката на сградата, като половината от разходите за ремонта бяха осигурени от БАН (от одобрените от Общото събрание средства за текущи/аварийни ремонти), а другата от ИДП, ИФС и ЦО.

След решение на Научния съвет и за осигуряване на дистанционната работа на учените бе сключен договор за абонамент на правно-информационна

система „Апис” – декстоп версия, и общо 15 броя места за отдалечен достъп (по 3 работни места за всяка секция).

Към м. януари 2022 г. ИДП е сравнително добре осигурен с компютри – 15 настолни, 3 преносими компютри, принтери, интернет и правно-информационна система за научните сътрудници от четирите секции с дистанционен достъп. Всяка от секциите има компютър и принтер.

В управленски период до 2022 г. бе подновена техниката за администрацията, включително телефони и комуникационни средства, офис оборудване.

Наличната техника се поддържа адекватно, сключен е договор за поддръжка със специализирана фирма.

Задача

- **Да се осигури подходящ лицензиран софтуер след провеждане на обществената поръчка от МОН и ИДП да има собствен tenant.**

VIII. Популяризация на работата на ИДП

Считам, че дейността по популяризация на ИДП следва да се засили. Основното средство за разпространяване на сведения за работата на института, новини, обявления на рецензиите и становищата по текущите процедури за защити на дисертационни трудове, други процедури по Закона за развитие на академичния състав в Р България е сайтът. Информацията на него се актуализира своевременно.

Подобрена е и видимостта на тези дейности на ИДП сред обществото през 2019 г. През 2019 г. предаването Радио кафе на програма „Христо Ботев“ беше изцяло посветено на ИДП и младите учени и докторанти в него. Проф. И. Илиева – директор на ИДП има множество медийни изяви по националното радио, телевизии и интервюта в електронни медии (Вж. Научната автобиография).

Международната конференция „70 години от установяването на дипломатически отношения между България и Китайската народна република“, проведена на 21 – 23.11.2019 г. беше отразена и в световните медии от Агенция Синхуа.

Видимостта на ИДП беше отлично изявено чрез участието на Института в изложбата по случай 150-годишнината на БАН на „Моста на влюбените“ при НДК през м. септември 2019 г., както и при гостуването на същата изложба в централата на ЮНЕСКО в Париж през м. октомври 2019 г.

На 23 ноември 2019 г. ИДП имаше Ден на отворените врати. За целта бяха изготвени информационни материали на български и на английски език. Сградата

на ИДП има подобрен външен вид с нови табели и информационни табла с историята на Института на български и на английски език.

Подобри се публичността на информацията за докторските програми и обучението в докторантура. Въз основа на решение на Научния съвет за публикуване на интернет страницата на ИДП-БАН на анотации на докторските програми по секции, се извърши преработка на интернет страницата на ИДП-БАН в частта относно докторантурата. По този начин тя се приведе в съответствие с препоръките на Националната агенция за оценяване и акредитация.

Отново въз основа на решение на Научния съвет на сайта е публикуван за безплатен достъп том 20 от сборника „Научни трудове на ИДП" в pdf формат. В този смисъл считам, че частично съм изпълнила една от идеите ми от предходната ми програма за управление.

Друг съществен аспект от дейността по популяризиране на работата в ИДП са връзките с широката общественост и неправителствения сектор. Освен традиционните ни партньори като съсловни организации (СЮБ, адвокатски колегии и др.), би следвало да се обърнем и към доказали се с високо качество и ефективност организации на юристи от неправителствения сектор. Организирането и провеждането на съвместни събития по актуални за обществото ни проблеми ще допринесе несъмнено за популяризиране на дейността и приносите на ИДП.

От 2018 г. ИДП сключи меморандум за сътрудничество с Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (КПКОНПИ) и бяха начертани области от взаимен интерес, в които двете институции да си сътрудничат. През 2021 г. сътрудничеството продължава.

Продължава договорът за сътрудничество и с Икономическия университет – Варна, Споразумението с Комисията за защита от дискриминация, Рамковото споразумение с Института по публична администрация, Меморандум за сътрудничество със Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт и др.

Научните изследвания и експертни становища подпомагат държавната администрация и „вземащите решения" и по този начин насърчават „доброто управление" в България. Учените от ИДП активно участват в обучението и подготовка на висококвалифицирани кадри: във висшите училища, но също и на съдии, адвокати, прокурори и други правоприлагащи органи.

Считам, че видимостта на ИДП се увеличава. През 2021 г. например са проведени са 18 лекции и други обществени изяви.

IX. Преподавателска дейност

Учените от ИПН извършват и огромна преподавателска дейност по обучение на студенти, специализанти и дипломанти. Статистическите данни са достъпни в отчетите на Института.

Научните постижения на изследователите от ИПН допринасят за подобряването на качеството на юридическото образование. Именно чрез преподавателската дейност техните изследвания достигат до студентите и до докторантите. Съществено значение в това отношение имат и издаваните научни трудове и учебници на учените от Института.

През периода 2022 – 2026 г. следва да се задълбочат контактите с юридическите факултети на университетите. Те не бива да се ограничават само в преподаването на учените от ИДП, а да се разширят до съвместни проекти, участия в консорциуми за научни изследвания и др.

Засилени са връзките ни с висшите училища. Освен изрични сключени споразумения за сътрудничество (с ПУ „П. Хилендарски“, с Икономически университет – Варна), ИДП има дълготрайно установените традиционни отлични отношения със СУ „Св. Кл. Охридски“, УНСС, Академията на МВР, Бургаски свободен университет, ЮЗУ „Н. Рилски“ и др.

Въпреки ограниченията на пандемията от КОВИД-19 следва да се проучи нуждата сред професионалните кръгове от организират и следдипломни квалификации и специализации по теми от научната проблематика на ИДП. В това виждам възможност преподавателската дейност да се завърне в самия институт и да се издигне на ново, още по-високо равнище.

X. Издателска дейност

Важна дейност на Института за правни науки е научно-изследователската работа и отпечатването на статии, студии, монографии, учебници на учените. С удовлетворение следва да отбележа подобрената издателска деност на ИДП.

Печатното издание на ИПН е „Правна мисъл” – списанието, което е „визитната картичка” на института. В него наред с утвърдените учени, участват активно със свои материали младите изследователи и докторанти.

До 2021 г. списанието излиза редовно, въпреки хроничният недостиг на статии. Причината се корени в поддържаните високи изисквания към авторите и рецензирането на статиите. За съжаление абонатите на списанието намаляват прогресивно в периода 2018 – 2022 г.

Следва да отбележа, че финансирането на списанието през периода 2018 - 2022 г. бе от приходи от CEEOL, спонсорство и спечелени проекти от Фонд научни изследвания. За първи път от много години, през 2017 г. бе възстановено беше изплащането на хонорари на авторите и възнаграждения на членовете на редколегията, което продължава.

През 2021 г. всички статии от излезлите книжки на списанието бяха качени в най-голямата база данни за литература в Централна и Източна Европа – CEEOL (Central Eastern European Online Library – ceeol.com). Базата данни включва над 5 хиляди издателя от цял свят, които публикуват научна литература на и за

Централна и Източна Европа. Към момента в базата данни са качени броевете от 2002 до 2021 година включително.

За съжаление направената през 2017 г. заявка сп. „Правна мисъл“ да бъде включено в системата за реферииране Scopus не доведе до неговото индексиране. Причините са комплексни и са анализирани от мен заедно с редакционната колегия.

Утвърдена е традицията за издаване на поредицата „Трудове на ИДП”. Тя започва през 2003 г. с издаване на трудове само на млади учени.

През 2021 г. излязоха от печат том XX на сборника „Научни трудове на Института за държавата и правото“, съдържащ 6 студии, от които 5 студии на учени от ИДП и 1 на учен от ВТУ по актуални и значими теми в различни отрасли на правото. Обемът на том XX е 295 страници (с 95 страници по-малко от том XIX, 2020 и с 9 страници с по-малко от том XVIII, 2019). Докладите от сборника бяха качени в базата данни за литература в Централна и Източна Европа – CEEOL (Central Eastern European Online Library – ceeol.com).

Съдържанията на всички сборници от поредицата Научни трудове на ИДП, както и на сп. Правна мисъл за 2021 година бяха качени в интернет страницата на ИДП, а том XX е изцяло качен на свободен достъп – https://ipn-bg.org/media/dokumenti/Nauchni_Trudove/TOM_20_2021.pdf .

Друга утвърдена традиция е издаването на сборници с доклади от националните конференции на докторантите в областта на правните науки. Тя не е прекъсвана в периода 2018- 2022 г. Докладите от всички сборници са качени в базата данни за литература в Централна и Източна Европа – CEEOL (Central Eastern European Online Library – ceeol.com).

Всички институтски издания могат да бъдат намерени в библиотеката на ИПН,

Задача

- **Активни действия за реферииране на сп. „Правна мисъл“ в подходяща база данни.**

XI. Международно сътрудничество

През 2018 г. с решение на Научния съвет в ИДП беше създаден Център за съвременни китайски изследвания (Centre for Contemporary China Studies), в който да се развиват изследвания и изпълняват проекти съвместно с изследователски организации и университети в Китай, да се предлагат актуални проучвания от учени в ИДП по право на ЕС, международни отношения, както и да се привличат докторанти от Китай в акредитираните в ИДП докторски програми.

През същата година на научни прояви на ИДП са гостували учени от чужбина. В международната конференция „Право и културни ценности“

участваха проф. Марина Шнайдер – старши юридически съветник в ЮНИДРОА, проф. Паоло Гарбарино от Университета на Източен Пиемонт – Верчели – Италия, доц. Елизабета Фузар Поли от Университета на Бреша – Италия, проф. Джовани Ломбрано от Университета в Сасари – Италия и др.

През 2019 г. учените продължиха активното си участие в конференции в страната и чужбина, поддържаха сътрудничество с научни и образователни институции от Европа и света. ИДП беше привлекателен за извършване на изследвания от учени от Института за правни науки на Унгарската академия на науките и Университета University of Tsukuba, Graduate School of Humanities and Social Sciences, Doctoral Program in International and Advanced Japanese Studies (Japan, Япония).

През 2019 г. ИДП се включи в проекта „Европейската интеграция и перспективи за развитие на Република Северна Македония и Република България“ между БАН и Македонската академия на науките и уметностите (МАНУ) – Центъра за стратегически изследвания „Ксенте Богоев“ със срок на изпълнение 2019 – 2021 г. В него участват още Института за икономически изследвания и Института по философия и социология на БАН. Беше проведена една кръгла маса в гр. Берово – Република Северна Македония. За съжаление поради влошените отношения между двете държави този проект засега е замразен.

По време на посещението на проф. И. Илиева – директор на ИДП, в Китайската народна република за изнасяне на лекции в Пекинския университет за чужди езици (BFSU), бяха проведени срещи със зам. директора на Института по право при Китайската академия за социални науки проф. Чън Гуопин и доц. Сие Дзъни, както и със зам. ректора на Университета на Китайска академия за социални науки проф. Лин Вей и неговия управленски екип. На тях беше представен Центъра за съвременни китайски изследвания в ИДП и обсъдени възможностите за бъдещо научно сътрудничество. На срещите присъства съветникът в посолството на Р България в КНР г-н Владислав Спасов и те бяха отразени с грами от посланика на Р България в КНР г-н Григор Порожанов до МВнР.

На научни прояви на ИДП са гостували учени от чужбина. В международната конференция по случай 70 годишнината на дипломатическите отношения между Р България и Р Китай гостуваха и изнесоха доклади съветниците на Държавния съвет на Китайската народна република г-н Джан Хуну, директор на Изследователския център „Жълтата река“ в Университета „Цинхуа“ в Пекин и г-жа Къ Дзинхуа – ръководител на Департамент „Философия“ и главен редактор на издателството на Китайската академия за обществени науки.

През 2019 г. изследвания в ИДП извърши ученият от Институт по правни науки на Унгарската академия на науките BOLDIZSÁR SZENTGÁLI-TÓTH – доктор по сравнително конституционно право.

През 2020 г. международното сътрудничество се изразяваше в участие на ИДП и на учени от института в международни проекти и програми, в участие в международни конференции и в членство в редакционни колегии на чуждестранни списания (подробни данни са достъпни в годишните отчети на института).

През 2020 г. продължиха контактите с Обществото за сравнително право на Франция с цел провеждане на планираната за 2021 г. конференция и възстановяването на „Френско-българските дни“. С новото ръководство на Обществото планираната конференция през м. септември-октомври 2021 г. е насрочена за м. март 2022 г.

Институтът за държавата и правото има сключени споразумения за обмен на учени и докторанти по програма „Еразъм+“ с университетите в Болоня, Варшава и Залцбург, които са много полезни в подготовката на докторантите от всички секции.

През 2020 г. бяха установени контакти с Московския държавен юриидически факултет на името на О. Е. Кутафин (Московский государственный юридический университет“ имени О. Е. Кутафина), с катедрата по Интеграционно и европейско право. Бяха разменени идеи за проекти в областта на изкуствения интелект.

Бяха установени контакти и изготвен и подаден проект по програма „Еразъм +“ с FUNDACJA "INSTYTUT EUROPEJSKI PRO FUTURO EUROPAE" (Foundation for the Development of the Education System) със седалище във Варшава, Полша.

През 2021 г. за международното сътрудничество допринасят и членството в експертно качество на учени от ИДП в Комитета по правата на детето, Европейската комисия срещу расизма и нетолерантността и Агенцията за основните права на ЕС. На общо събитие на ИДП с Жан Моне центъра за превъзходство в ПУ „ Хилендарски“ и магистърска програма „Международни отношения“ на ПУ „П. Хилендарски“ на 23.10.2021 г. беше представен годишния доклад на Агенцията за основните права за 2021 г.

Бяха подадени заявки за подновяване на споразуменията по програма „Еразъм +“ с университета на Болоня, неговия филиал в Равена, Университета в Залцбург, Варшавския университет и заявка за ново споразумение с Университета в Лил, която да се придвижи административно от неговия международен отдел.

През 2021 г. се задълбочи сътрудничеството между ИДП и Китайската академия за обществени науки (КАОН). В рамките на Споразумението между БАН и КАОН за периода 2022 – 2023 г. беше одобрен съвместен проект между ИДП и Института за европейски изследвания при КАОН на тема „България и Китай в евроазиатските проекти за свързаност“.

Продължава сътрудничеството със създадената от Омбудсмана на Република България балканска мрежа на омбудсманите.

Несъмнена е ролята на личния авторитет и контакти на учените за изграждането и развитието на международното сътрудничество.

Ръководството и учените на Института трябва да положат усилия за развитие на международното сътрудничество, тъй като то е изключително важно за балансираното развитие на Института. Ако бъда избрана за директор ще положа всички усилия за съживяване и развиване на международните контакти на ИДП и активизиране на международните ни изяви.

Задачи в международното сътрудничество:

- **Да се активизират традиционните ни отношения с Института за държавата и правото към Полската академия на науките, Института за правни изследвания „Акад. Андрей Радулеску“ при Румънската академия на науките, Изследователския комитет по социология на правото (Oniati) и др.**
- **Привличане на чуждестранни докторанти от университети, които не предлагат обучение по докторски програми.**
- **Засилване на международната мобилност на докторанти и учени.**

XII. Основни задачи през периода 2022 – 2026 г.:

- **усъвършенстване на вътрешноинституционалната нормативна уредба;**
- **по-нататъшна електронизация в областта на научноизследователската дейност;**
- **увеличаване на щата на ИДП (с поне заявеното искане с писмо от 23.11.2020 г. до Председателя на БАН акад. Ю. Ревалски и Управителния съвет на БАН след решение на Научния съвет) за 8 щатни бройки;**
- **въвеждане на система за превенция и контрол на академичното плагиатство;**
- **Насърчаване и подкрепа на младите учени на пълно работно време с цел продължаване на приемствеността и предвидимост при бъдещото кадрово развитие в ИДП;**
- **Попълване на състава с хабилитирани учени по Конституционно право и Наказателно право;**

- Да се работи за попълване на портофолиото на акредитираните докторски програма с Наказателно право и възстановяване на докторската програма по Конституционно право.
- Повишаване на броя на публикациите на учени в издания, индексирани в ERIH PLUS, Scopus Web of Science, рецензирани научни публикации и монографии, издадени в реномирани международни издателства;
- Да се приеме от Научния съвет медийна стратегия на ИДП;
- Търсене с всички законни средства на финансиране за ИДП извън бюджетната субсидия, активизиране на кандидатстването по проекти;
- Засилване на сътрудничеството и интердисциплинарни изследвания с други постоянни звена в БАН;
- Активни действия сп. „Правна мисъл“ да бъде реферирано в системата Scopus или друга подходяща база данни;
- Установяване на сътрудничество с повече от висшите училища в области от взаимен интерес (научни изследвания, преподавателска дейност, обмен на добри практики и др.);
- Да се превърнат учените във водещи експерти в оценката на въздействието на законодателството.
- Засилване на екипния принцип на базата на зачитане на достойнството на личността на учения и свободата на научни изследвания;

Заключение

Ако бъда избрана за директор ще работя за спокойна, хармонична и творческа обстановка, при спазване на нормативната база за дейността на БАН (Закона за БАН и Устава на БАН и др.), с решенията на висшия орган за управление: Общото събрание и на Научния съвет на Института.

Заявените приоритети и задачи пред ИДП за периода 2022 – 2026 г. биха могли да бъдат изпълнени само при зачитане на утвърдените етични принципи и модели на поведение на учените в БАН.

Благодаря на колегите, които споделиха идеи и дадоха предложения за тази програма.

София, януари 2022 г.

проф. д-р Ирена Илиева